

Ethel Hansen
Direktør i LearnLab
www.learnlab.dk

Åbent brev til børne- og undervisningsminister Mattias Tesfaye om Reformkommissionens anbefaling af indførelse af tvungen sprogtest af alle 3-årige med "Sprogvurdering 3-6".

Kære Matthias Tesfaye

Tvungen sprogtest – her og nu - af alle 3-årige med "Sprogvurdering 3-6" og økonomiske sanktioner, hvis forældrene modsætter sig test. Og på sigt, indførelse af Mini PPV. Det er Reformkommissionens svar på spørgsmålet: *"Er der behov for en mere systematisk og målrettet indsats, først i vuggestuen og børnehaven, siden i folkeskolen, for at skabe øget læring og trivsel for elevgruppen?"*

Det er tid til at udfordre tilliden til Sprogvurdering 3-6 og tænke nyt

Siden 2007 har der hersket overordentlig stor tillid til den nationale sprogvurdering blandt politikere, forvaltningsledere, faglige ledere, pædagoger og forældre. En tillid som Reformkommissionen deler med sin anbefaling.

Så lidt skal der til for at et barn består Sprogvurdering 3-6

Et barn, som testes, når det er 2 år og 10 måneder, består Sprogvurdering 3-6, hvis det kan **sige 2 ord** (Ordforrådstesten) **og forstå 7 ord** (Sprogforståelsestesten) ud af i alt 60 spørgsmål. Kommissionens anbefaling begrundes med undersøgelsen fra november 2022: "Tidligt ordforråd kan forudsige afgangskarakter i 9. klasse", der viser, at børn der som 2-årige har et stort ordforråd (op mod 600 ord) opnår bedre afgangskarakter i 9. klasse i engelsk, dansk, matematik og naturvidenskab. Professor Dorte Bleses, Tryk Fondens Børneforskningscenter, afviser imidlertid Kommissionens slutning og oplyser, at undersøgelsen om Tidligt Ordforråd **ikke** siger noget om Sprogvurdering 3-6. Men, at den undersøger sammenhængen mellem det tidlige ordforråd, vurderet med CDI, (forældres vurdering af deres barns sproglige udvikling ud fra 700 spørgsmål) og senere eksamenskarakterer i 9. klasse.

Det åbenlyse misforhold, der er mellem anbefaling og begrundelse, kræver en redegørelse.

Kan ministeren fremvise dokumentation for, at børn, der som 2-årige kan sige 2 ord i sprogtesten, sandsynligvis vil få gode afgangskarakterer i 9. klasse?

Det er tid til at bevæge sig væk fra de begrænsninger, der følger med valg af test som redskab. Det er tid til: systematiske pædagogiske observationer, ikke kun af børns sproglige udvikling, men også sociale, følelsesmæssige og kognitive udvikling, og indsatser, der iværksættes straks fra barnets første dag i dagtilbud og følges tæt indtil barnets overgang til skole.

Børnesundhedsforsker og professor emeritus Bjørn Holstein, Statens Institut for Folkesundhed siger: *"Hvis vi vil gøre det allerbedste for et barns mentale sundhed, så skal vi sørge for, at der, fra barnet er 8-10 måneder gammelt, er et **professionelt øje** på, om barnets udvikling er rigtig. Det professionelle øje må vi fastholde op igennem barndommen i dagtilbud og i de tidlige skoleår."*

Børneobservationsredskabet Kompetencehjulet- det professionelle øje - for pædagoger i dagtilbud

10 uger. Det er den tid det tager en pædagog at finde 0-6-årige børn, der ikke udvikler sig som typisk forventet: sprogligt, socialt, følelsesmæssigt og kognitivt, og iværksætte pædagogiske indsatser tilpasset børnenes udviklingsalder.

Ingen tid går til spilde i ventetiden på PPR eller logopæder. Forældrene når ikke at synke "i knæ" i den lange, opslidende ventetid. De bliver inddraget og oplever, at deres bekymringer bliver taget alvorlige og at de får en aktiv rolle i deres barns udvikling sammen med pædagogen i barnets dagtilbud.

Kompetencehjulet er udviklet til pædagogisk personale i dagtilbud og er sandsynligvis et godt bud på store dele af indholdet i Reformkommissionens idé om en Mini PPV. Dog med den forskel, at Kompetencehjulet er et pædagogisk redskab, der sætter "Lup på læringsmiljøet" ved personalets daglige observationer og halvårslige digitale registreringer, der synliggør børnenes udbytte af læringsmiljøet og indeholder forslag til indsatser.

Et fælles fagligt løft til hele det pædagogisk personale

Efter 2 ugers observation af børnenes sproglige udvikling i praksis er fx institutionens faglige fyrtårne eller erfarne pædagoger i stand til at vurdere et barns sproglige udvikling digitalt. Det tager 10 - 15 minutter at registrere observationerne.

Når alle pædagogiske personaler inddrages i observationsfasen, opnår alle et fælles fagligt løft. Et løft, der gør hele personalet bedre til at få øje for, hvad der er på spil for de udfordrede børn og dermed bedre mulighed for at hjælpe disse børn til en plads i fællesskabet.

For pædagogmedhjælper er Kompetencehjulets: udviklingsbeskrivelse, tegn-på-læring, forskning og teori, videoklip, didaktiske bibliotek m.m. et første trin på vejen ud af rollen som medskyldige i "dårlig kvalitet i dagtilbud", som denne personalegruppe senest tildeles i rapporten om "Kvalitet i dagtilbud 0-2-årige" 2023.

Sprogvurdering 3-6 bliver overflødig når Kompetencehjulet bruges i dagtilbud. Børn med sproglige udfordringer træder tydeligt frem, længe inden de fylder tre år. Med Kompetencehjulet følges barnets sproglige udvikling nuanceret fra første dag i vuggestue/dagpleje, til barnet begynder i skole. børn, der viser tegn på sproglige udfordringer bør også vurderes i forhold til: social, følelsesmæssig og kognitiv udvikling. Vurderingen udgør et solidt fagligt forarbejde til samarbejde med PPR eller logopæd.

Jeg anmoder om foretræde for Børne- og Undervisningsudvalget/Børne- og Undervisningsministeren

Før udvalget behandler Reformkommissionens anbefaling til dagtilbud, anmoder jeg om foretræde for udvalget/ministeren for en introduktion til og dokumentation af effekten af

kommuners brug af børneobservationsredskabet Kompetencehjulet siden 2010. Og desuden for et udspil til etablering af et samarbejde.

Venlig hilsen
Ethel Hansen
Direktør LearnLab
Mail: eh@learnlab.dk
www.learnlab.dk

Bilag

Indsigelser mod Reformkommissionens anbefalinger

Det har ikke skortet på indsigelser mod Kommissionens anbefaling om tvungen sprogttest med Sprogvurdering 3-6 både fra grupper og enkeltpersoner.

24 forskere i opråb

Allerede før Reformkommissionens anbefaling, gjorde "24 forskere i opråb"¹ i april 2022 indsigelse mod Indenrigs- og Boligministeriets omstridte undersøgelse fra 2022, hvor det pædagogiske personale i dagtilbud måtte se sig udråbt som skyldige i hvert femte barns dårlige sproglige udvikling, når børnene sprogvurderedes i efteråret i børnehaveklassen. Om Sprogvurdering 3-6 fremhæver forskerne blandt meget andet, at international forskning anbefaler, at man undersøger, "i hvor høj grad barnet har vanskeligheder i sit funktionelle sprog i hverdagen, bl.a. ved at inddrage viden om forældres, pædagogers og læreres oplevelser af barnets sprog, både børnenes forståelse og produktion af sprog i hverdagen".

Rockwool Fonden

Også Rockwool Fonden forholder sig kritisk til Sprogvurdering 3-6's evne til at identificere børn med sproglige udfordringer i Rockwool Fondens projektet: "Tips by Text"², hvor sprogvurderingen indgår i effektevaluering af projektet. Men her er det beregningen af børnenes score i forbindelse med manglende svar, der sættes spørgsmålstejn ved. Rockwool Fonden har valgt at se bort fra den ekstrapolering, der er lagt ind i beregning af barnets score i Sprogvurdering 3-6. Ekstrapoleringen favoriserer børn, som ikke svarer på de svære spørgsmål og kan dermed medvirke til, at børn med sproglige udfordringer ikke opspores.

Klommen: "Sprogvurdering 3-6 lukkes ned"

I Klommen: "Sprogvurdering 3-6 lukkes ned"³ gjorde LearnLab i april 2022 daværende børne- og undervisningsminister Pernille Rosenkrantz-Theil opmærksom på problemer med at fortsætte brugen af Sprogvurdering 3-6, samtidig med Tryk Fondens fireårige forskningsprojekt "Vi lærer

¹ <https://pov.international/rapport-sprogscreening-bygger-pa-misforstaelser/>

² https://learnlab.dk/media/rg1bdwp0/rfi-teknisk-note_tipsbytext_december-2020.pdf

³ <https://learnlab.dk/klumme/blog/sprogvurdering-3-6-lukkes-ned-i-fire-ar/>

sammen" gennemføres. I projektet er fokus, at børn lærer **ord, der er særlig vigtige** for børns sproglige udvikling. Blandt ordene, der indgår i projektet, er 15% ord, som de 2 år og 10 måneder gamle børn testes i, i Sprogvurdering 3-6. LearnLab advarer derfor om risiko for "Teach to the test" effekt ved fortsat brug af Sprogvurdering 3-6, hvor flere børn derfor vil "bestå". LearnLab stiller også spørgsmålstejn ved prioritering af tid til projektet: 20 uger om året i fire år binder deltagerne sig til.

Tre forskere og en professor

I Nydanske Sprogstudier Nys 63⁴ juni 2023 gør tre forskere lektorerne: Laila Kjærbæk SDU, Hanne B. Søndergaard Knudsen AAU, Lars Holm AU og professor Kristine M. Jensen de López AAU status over de seneste 15 års nationale sprogscreeninger i Danmark og diskuterer mulige årsager til den manglende effekt af sprogvurdering. Gruppens anbefaling nr. ét er: "Afskaf det nationale sprogscreeningsprogram".

Forskerne foreslår i stedet en forskningsbaseret og praksisinformeret model for opsporing af og indsats i forhold til sprogligt udsatte børn i Danmark. En guide, der skal fungere som vejledning til pædagoger og andre fagprofessionelle i forbindelse med opsporing af sprogligt udsatte børn og efterfølgende indsatsveje, hvori 28 risikofaktorer og advarselstejn for børns sproglige udvikling fra 1-6 år indgår. Desuden etablering af en dagtilbudspraksis der i højere grad udnytter pædagogernes viden og kompetencer, bl.a. ved at lade pædagoger, der er sammen med barnet til daglig, i samarbejde med forældrene, være opmærksomme på børnenes trivsel og udvikling, herunder sprogudvikling.

Anbefalinger

De fire forskere foreslår en guide til tidlig opsporing og indsats for sprogligt udsatte børn. Reformkommissionen foreslår udvikling af en "Mini PPV", der skal gennemføres af pædagoger og lærere med en overbygningssuddannelse. Begge forslag rummes, samlet ét sted, i børneobservationsredskabet Kompetencehjulet, som LearnLab anbefaler.

Om Kompetencehjulet:

Professionshøjskolen UCN har samlet og systematiseret anerkendt forskning og teori om børns læring og udvikling i Kompetencehjulets Udviklingsbeskrivelse. Udviklingsbeskrivelsen er herefter omsat i Kompetencehjulets Spørgsmålsguide til ca. 700 observerbare tegn-på- læring, fordelt på 8 aldersintervaller fra 0-6 år i alle læreplanens seks temaer.

Spørgsmålsguide bygger bro til pædagogers faglige viden og gør den observerbar og vurderbar

⁴ https://learnlab.dk/media/yfsnprib/finder-vi-de-sprogligt-udsatte-b%C3%B8rn-nys63_web.pdf

En gruppe dagtilbudsschefer og PPR-chefer beskriver, at de oplever, at det pædagogiske personale går i "venteposition" og udviser faglig usikkerhed, der bl.a. *"kommer til udtryk ved, at personalet afventer specialister og ikke selv ser de muligheder, de har for at understøtte børn i udsatte positioner eller ved, at det pædagogiske personale tillægger viden fra specialister en stor værdi, samtidig med at de ikke i tilstrækkelig grad anerkender deres egen pædagogfaglige viden som relevant i forhold til børn i udsatte positioner."*

Kompetencehjulets Spørgsmålsguide bygger bro til "pædagogfaglig viden" og gør den observerbar og vurderbar.

Kompetencehjulet kan bidrage med det tredje "ben" i kvalitet i dagtilbud:

effekt kvalitet/resultat kvalitet - data om børnenes udbytte af pædagogiske indsatser, normeringer, fysiske læringsmiljø m.m. - ifølge pædagogisk personales vurderinger.

I rapporten om "Kvalitet i dagtilbud 0-2-årige", der har vakt stor bekymring, fokuseres udelukkende på strukturel kvalitet og proceskvalitet.

"Resultat kvalitet" er det tredje "ben" i de tre kvalitetsdimensioner, og det nævnes kort i rapporten, at resultat kvalitet ikke afdækkes i undersøgelsen. Professor Charlotte Ringsmose udtaler sig om resultat kvalitet i rapporten fra 2019: "Virkningsfuldt pædagogisk arbejde i dagtilbud" med henvisning til bl.a. institutioner, der bruger Kompetencehjulet: *"Når man arbejder datadrevet - det vil sige, at man ned til det enkelte barn, i den enkelte gruppe kan identificere, hvor problemerne er henne - så kan man gå med tættekam og følge op"*.

10 uger

10 uger. Det er den tid det tager at finde de børn, der viser tegn på udsathed og justere læringsmiljøet til børnenes individuelle behov. Den tidlige indsats, der kan mindske antallet af børn, der som 15-24-årige står uden uddannelse og arbejde.

Og som sidegevinst

10 uger, der gør, at dagtilbud kan dokumentere, at de lever op til Verdensmål 4. Delmål 4.2: "Inden 2030 skal alle piger og drenge sikres adgang til dagtilbud af høj kvalitet, så de er klar til grundskolen."

Venlig hilsen
Ethel Hansen
Direktør LearnLab
Mail: eh@learnlab.dk
www.learnlab.dk